

HET LEZEN VAN VERZEN

NOOD

In het bundeltje „Witte velden” van Roel Houwink vinden we een vers, waarin we den nood en de spanning van dezen tijd terugvinden. De dichter heeft in dit vers het beeld van de zee gekozen. Het schip is in nood. Er is geen redding mogelijk. De mast is gebroken en het gehavende schip drijft elken havenmond voorbij. Doch laat ik maar terstond het woord aan den dichter geven:

Voorbij, voorbij, de wereld drijft voorbij;
Er is geen oever in dit grijze dunne licht te zien,
Geen ankerplaats, geen stille kreek
Waar onze last bezinken kan
Eer één het weet.

Te laat, te laat. Wij drijven elken havenmond voorbij
naar open zee.

De branding beukt op onze kiel,
Het zeil, het zeil gaat overstag,
De mast breekt af
En boot na boot slaat in de grauwe golven om.

Te laat, voorbij.
maar op het water staat een Man
en is één woord slechts:
Kom!

Hebt ge dit vers goed gelezen?
Ik zei zoo juist dat er geen redding meer mogelijk was.
Dat zegt de dichter óók.
Het schip dat hier geteekend wordt kunnen we als
verloren beschouwen.
En tóch.....
Laten we het slot van dit vers nog eens overlezen:
„Op het water staat een Man en is één woord slechts.”
Er staat niet, dat Hij één woord roept, maar dat Hij
Zelf één woord is, en dat woord is: Kom! Enkel maar:
Kom. Maar dat is dan ook alles. Ja, het is alles. Het is
ons genoeg in den nood en in den storm.
Het is ons genoeg in leven en in sterven.....

C. REDERT

DE INVLOED VAN EEN MOEDER

Ongetwijfeld kennen velen, die dit lezen, den naam van Pearl S. Buck. Weten wij, dat deze auteur, wier boeken voornamelijk vertellen over het Chineesche volk, met haar werk den Nobelprijs won? Sinds ik echter van haar gelezen heb „The Exile”, in het Nederlandsch vertaald onder den titel „Ballingschap,” zie ik achter haar werk steeds de figuur van haar moeder verrijzen. En de manier, waarop zij over deze moeder schrijft, doet me vermoeden dat zijzelf het even zoo ervaart. Hier is niet enkel de gewone band tusschen moeder en kind — hier is ook geestelijke verwantschap. Dat Pearl Buck zoo zeer de ziel van het Chineesche volk, van de Chineesche moeder in het bijzonder, verstaat, moet zij te danken hebben aan haar eigen moeder. Aan de verbondenheid van deze Amerikaansche vrouw met haar Chineesche zusteren. En toch is de titel, dien Pearl Buck aan haar roman over deze moeder gaf, juist: „De ballinge.” Want altijd bleef zij zich een vreemde voelen in dit verre China. Om deze twee, bijkans tegenovergestelde begrippen met elkaar te rijmen, moeten we iets méér van haar leven weten. Moeten we bovenal begrijpen, wat het was, dat haar dreef als vrouw van een zendeling naar China te gaan. Als vrouw van een man, die niet *de* man voor haar was.

Carie, de moeder, werd in Amerika geboren als dochter van een Nederlandschen vader en een Fransche moeder. Van haar vader erfde zij haar bijna pijnlijke liefde voor de schoonheid in alle vormen, waarin deze zich aan ons openbaart. Van de moeder haar practischen zin en een ondoofbare levensliefde. Echter — ook het bloed van haar grootvader van vaders kant liet zich sterk bij haar gelden. Deze grootvader was uit Nederland weggetrokken in een tijd, dat hier te lande geen vrijheid van openlijke godsdienstoefening werd gegund aan hen, die niet behoorden tot de officieele kerk. Naar zijn achter-kleindochter vertelt, was deze uittocht niet noodig geweest, indien hij en de kleine groep, waartoe hij behoorde, iets langer hadden gewacht met weg te trekken. Hoe het zij: iets van den strengen godsdienstzin van dezen grootvader schijnt te zijn overgegaan op zijn kleindochter Carie. Deze trek in haar karakter, en de altijd nog tamelijk strenge huiselijke opvoeding, dragen er de schuld van, dat zij haar wezenlijke karaktertrekken, haar zin voor schoonheid, haar humor, haar liefde tot het leven, dikwijls ziet als zonde. Met opzet zeg ik: dragen er de schuld van. Want nergens, helaas, bemerken we, dat haar geloof voor Carie was een kracht, die haar karakteraanleg heiligde en slechts het verkeerde eruit wegbrandde. Eerder is dit geloof voor haar oorzaak geweest, dat ze een weg ging, die haar niet paste. En toch vragen we ons af, wanneer we zien, welke vruchten haar dochter van deze „ballingschap” plukte, of tenslotte ook *dit* niet goed is geweest. Alleen hadden we in Carie zoo gaarne niet slechts de blijmoedige moeder, de krachtig volhoudende vrouw, maar ook de blijmoedige Christin bewonderd.

Het is mogelijk, dat het boek, waarin Pearl Buck haar vader beschrijft, over deze dingen meer licht geeft. Het is ook mogelijk, dat de opvattingen van de dochter haar verhinderd hebben, juist hier de moeder volkomen recht te doen. Zeker is, dat hetgeen Carie dreef, om als zendinge uit te gaan, niet het motief van liefde, maar dat van vrees was. Aan het sterfbed van haar moeder, als ze deze niet weet te troosten, belooft ze God haar gansche leven te zullen wijden, wanneer Hij haar een teeken geeft, dat Hij werkelijk *is*. Zij weet van geen andere manier van offeren, dan om als zendinge uit te gaan. Haar moeder sterft met de woorden: „Wel — het is alles waarheid.” En hierin ziet Carie het door haar gevraagde teeken.

In haar doorzetten toont ze dan de halsstarrigheid van haar Hollandsch voorgeslacht. Haar vader wil niet, dat ze gaat; dus trouwt ze met den broer van den plaatselijken predikant, die uitgezonden zal worden naar China. Als zijn vrouw *kan* ze niet slechts, maar *moet* ze gaan. Voor hem is dit huwelijk een wegnemen van het laatste beletsel: zijn moeder wilde slechts haar toestemming geven, als hij *getrouwd* kon weggaan. Hij heeft de onpractische natuur van een heilige en een dweper, wat niet wegneemt dat hij, zooals Pearl Buck opmerkt, wel zéér man was. Ze krijgen zeven kinderen, waarvan er enkele jong sterven. Een goed en gelukkig huwelijk werd het niet; voor den man bestaan vrouw en kinderen nauwelijks. De vrouw alleen in zooverre, als ze deel kan hebben aan het werk. En toch — als Carie t.b.c. blijkt te hebben, en de dokter haar terug wil zenden naar Amerika, gaat ze niet, ondanks haar sterk en durend verlangen. Ondanks het feit ook, dat haar man gewillig is dezen, voor hem zoo moeilijken, weg te gaan. Want zij voelt, dat er ginds niets zal zijn, dat haar aan dezen man bindt. De kinderen zijn geen band. Slechts het werk houdt hen samen. Ze wil hem niet in den weg staan en hem dit

werk afnemen. Dus zet ze zich met een zeldzame energie er toe, hun levensvoorwaarden zóó te doen worden, dat ze ook in China genezen kan.

Wat is het nu, dat deze vrouw toch aan China bindt? Iets, dat ze zeer sterk voelt, als ze na vele jaren met langdurig verlof in Amerika terug is.

Het is niet de angst om de *zielen* dezer Chineezzen. Van dien angst bemerken we bij haar niets. Haar man zag slechts de *zielen*, zij zag de *lichamen*, de arme, geplaagde lichamen van de Chineesche vrouw. Haar evangelie was, voor zoover we uit dit boek gewaar worden, in werkelijken zin: sociaal evangelie.

In Hangchow, als de Chineesche bevolking naar de kleine groep blanken kijkt, is er in Caries hart nog een vreemde tweespalt. Voor deze menschen heeft ze haar vaderland verlaten, zij wilde zichzelf voor hen geven, doch tegelijk was er in haar een huivering van afkeer. Zoo vreeselijk, zoo wreed zien zij er uit. Doch als ze op het platteland komen, verandert dit. „Dit waren door de zon-verbrande, vriendelijke boeren, nieuwsgierig, zeker, maar gereed om een glimlach te beantwoorden, en Carie kon altijd glimlachen. Vaders, moeders, kleine kinderen, vroolijk als bruine krekels in de aarde, zij zag ze als menschen, die hun bestaan oogstten van den grond, waarop ze leefden, zij werden *menschen* voor haar en hielden op, ik denk voor immer, om „heidenen“ voor haar te zijn. Dit is de sleutel tot haar later leven onder hen.” Deze aanhaling geeft ook den sleutel tot het werk van Pearl, de dochter. Eén worden ze niet; het blijft: „Oostenwind, Westenwind,” maar zij zijn *menschen*. En de vrouwen zijn *moeders*, evengoed als haar eigen moeder. En zoo is de invloed van deze moeder na te speuren, overall, in het werk van haar begaafde dochter. J.M.W.-W.

„DE CORRIDOR”

Danzig, Gdynia, Polen en het „Achterland”

Minister Beck

Zonder ons in de moeilijke buitenlandsche kwesties te willen verdiepen, willen we trachten eenige indrukken uit den „Corridor” weer te geven. In het bijzonder betreft dit de beide havensteden aan de Oostzee, Danzig en Gdynia, slechts 21 K.M. van elkander verwijderd.

Danzig was eenmaal de oude Hanze-stad.

Na den vrede van Versailles in 1918 werd deze haven met de gebieden om den Weichsel, een landstrook bij Koningsberg, langs de Oostzee tot de

badplaats Zoppot tot vrije stad verklaard.

Gdynia echter, tot vóór 1922 een onbekend Poolsch visschersdorpje, eenzaam gelegen in de „luwte” van de „Hella-bocht,” is nadien, hoewel de jongste, tot een der belangrijkste Europeesche handelshavens uitgegroeid.

Het oude Danzig en het dus „nieuwe” Gdynia beheerschen in hun concurrentie-strijd dezen corridor.

Beide ontvangen zij de internationale oceaanstoomers uit alle windstreken. Zij zijn de schakels voor het industriële Poolsche en 't Midden-Europeesche achterland.

Danzig met zijn oude pakhuizen, de prachtige patriciërs-woningen, de bekende Lange-sstraat, met de schoone praal van een antieke, schitterende Renaissance gevel-architectuur.

Danzig met zijn Gothische Raadhuis, Mariakerk, Artushof-

Oude kerk in Thorn (Polen)